

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Georgius Tokody
Bonavis Bibliotheca
Academiae M. Waras

BCU Cluj / Central University Library Cluj

496182

A. BÉTSI

MAGYAR
MERKURIUSNAK

HARMADIK ESZTENDEJE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I 7 9 5.

Irattatik Pántzél Dániel által.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jam sates terris nivis atque dira

Grandinis misit Pater! — —

Horat: ad Augustum Ode 2.

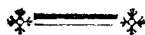
(I.)

A *Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmevel*
 Indált **BÉTSBÔL** Pénteken 2. Januariusban. 1795.

1 7 9 5.

Ezer Hét-fáz Kilentzven Öt.

Ez az az esztendő, — mellyről úgy láttzik, mint-
 ha ötet az *Isteni Gondviselés* egyenesen azért álli-
 totta volna elő, — hogy a' leg nagyobb világi dolgok-
 kat határozza-meg; — hogy a' *Lengyelek'* politikai
 lételinek állandó minémüséget szabjon; — hogy a'
Hollandusokat a' kétséges ide-s-tova való kapdosás-
 nak bizontalan tengeriből ki-ragadgya; — hogy a'
Német Fejedelmeket a' magok el-vefztett *Rénusi* tar-
 tományaikba és Jufsaiikba visszfa helyheztesse; —
 hogy a' *Frantzia Fegyveres seregeket* a' *Tulsó Ré-*
nusi minden tartományokról; a' *Belga* vidékekről;
 az *Olosz földről, Szavojából, Nizzából, és Piémont-*
ből; a' *Spanyol* határokról, *Kataloniából, Navar-*
rából, és Güiposkoából, a' magok' honnyaikba **haza**

comendérozza — hogy a' *Corsicai Anglus Vicé-Királyt* ezen fzigeten erőss lábra állítsa — hogy az *Ámerikai Frantzia* fzigeteket tökéletesen az *Anglusoknak* a' velek köttetendő békeféség' fen-tartásának kezefségéül, hatalmok alá vesse — s-hogy végre, a' *Frantziáknak*, egy senkinck nem ártó és azért minden más Hatalmafságoktól helybe-hagyattatható orfzágás-fórmát adván, mind ezek által, az egész világra a' jó békeféséget, tsendefséget, és bövséget, hozza-vifszja. — Ez tehát az az eíztendő, a' mellynek, ha mind ezeket a' véghez vinni való dolgokat jól tökéletes-ségre vifzi, ugyan méltán gratulálhatunk. —

Ki volna e' fzerént az az ember, a' ki ezen illy sokat igéro' eíztendőnek el-éréséért, mind magának, mind másoknak ne örvendezne. Örvendez valójában a' *Mercurius* is mindeneknek, nevezetesen pedig a' maga érdemes Olvasóinak, és büzgö' íziböl ohajtja, hogy ezen igen nevezetes 1795-dik eíztendőben, több házi áldásokkal együtt, a' fenn elő ízámlált jóknak bé-telyesedéseket is, örömmel meg-érhessék.

Az Újj eíztendőre némelleyek jóvendöt is szokta-nak monami. A' *Mercurius* ehhez nem ért: hanem egy 11-dik Novemberi *Madridi* levelet közöl a' maga olvasóival, mellyben ezeket olvashattják egy újj *Jövendö-mondóról*: —

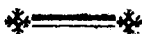
„*Spanyol* orfzágnak azon nevezetes hegyei kö-zött, a' mellyek *Siera Morénának* neveztetnek, tar-ozlodik egy *Áemete*, a' ki ott, mint valami fzent ember, úgy áfzteltetik. Már 102-dik eíztendejét töl-ti, de olly kedves tekintere vagyon még is, hogy reá nézve leg fejjebb 50 eíztendősnek tartathatnék. — Ez az ember itt mesé' profétává lett, és valófággal röviden e' követhazendö nevezetes történeteket jó-vendölte-meg: — „

„Lefznek (úgy mond ö) olyan emberek, a' kik az Istennek fzelid Érkölési-tudományát meg-ve-tik, és ebböl sok fzerentsétlenségek fognak fzarmezni. A. Rendetlenségek orfzága sok ízben meg-fogja a' mag-

ga országlásának módgyát változtatni, és mind ezeknek a' változásoknak alkalmatóságával, halál és üldöklés uralkodik. Az emberek kevesedni fognak, és a' vértes élet az ő szaporodásoknak akadályul lépzen. Az 1795-dik esztendőben addig a' hónapig, mellyben a' gabonák érni kezdenek, az Istennek hívségében megmaradott emberek, segítő erőt kapnak, és azok a' kitsiny számu jó emberek, a' kik a' gyilkos halált addig el-kerülték, a' jókhoz fognak által menni. Az Isten temploma gyászolni fog; a' patakok vérrel fognak hömpölyögni, és végre el-jön egy ember, a' ki usudákat fog tselekedni. Az Urnak jó emberei, egy nagy folyó víz mellett, a' tsatázó mezőn, egy vakmerő ütközatnek éppen a' közepin fognak meg-jeleni. A' tsatát ezek bé-végezik, és a' békefséget kihirdetik. Előbb nagy éhifég lépzen, hanem az után a' vérrel nedvesedett föld a' maga termékkenségit egyszerűben meg fogja nyitni. A' gonoszok a' világnak más részeiben féltlyel fognak vándorolni, mind addig, míg minden emberekről gyűlöltetve és meg-vetelve, a' leg bódogtalanabb halálnak halálával meghalnak. „

„A' Revolutzióknak emlékezetűl minden országokban egy-egy templom építettik — az Urnak Igassága annak oltárain lépzen, és abban a' Pap minden esztendőben közönséges beszédet tartván, az el-tévedett embereket meg inti, és az emberek' büneiknek büntetésire az Istenől meg-engedtetett Rebelliókból szármozott sok szerentsétlenségeket, elöttök meg-magyarazza. Az embereknek átka fogja azokat, a' kik az embereket az Istenől a' *Philosophia* által akarták el-tábitani, el-bőritani. „

„Abban az Országban, a' melly a' benne el-hatalmazott Istenelenségeért leg több büntetést érdemel, még sokáig fog a' szerentsétlenség uralkodni. — Végre az 1800-dik esztendőben, egyefséggel és boldogsággal fognak az emberek meg-áldatni; és egy tengerben álló ország, nem tsak hogy meg-bukik, hanem még a' Természettől is el fog hagyattatni. „

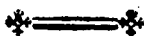
Ez a *Remete* profétált még ezen kívül sok egyebet a *Spanyol Királyról* is, hanem azokat papirosra irván, magának a *Királynak* adta által, és még ezek nem tudatnak, mik legyenek. — Semmi jutalmat el nem veszen: nem is eszik egyebet, hanem csak tsupa gyökereket; — az ő ágya a kopasz föld. Sok emberek mennek ennek a *Remetének* a látogatására: de mihielyest valaki hozzá érkezik, kénytelen vele együtt egyszeriben imátkozni, minekelőtte a *Remete*, vete beszédbe erefzkednék.

Hadi Történetek.

Manheimnél tökéletesen véget vete *Décember*, minden további vért-ontó ellenségeskedéseknek — melly dolog is mint mehetett légyen illy hirtelen ilyen tökéletességre, így írta-meg *Albert Hertzeg* *Décznü5-dikén*: — „

„*Manheimnak* vidékein *Déc. 21-dikén* véletlenül olly hirtelenséggel meg-indult a *Rénuson* a nagy zaj (jég), hogy a *Manheim* és a mi *Rénuson* még túl lévő sántzaink között való közösülést fenn-tartó hajós-hídból, néhány hajóknak ki-kellettét vétettetni; de csak ugyan még ekkor ezen híd hamar ismét visszafizta építettett. Más nap ellenben, sokkal keményebben kezdvén a jég folyni, a híd kötelei öfzve szakadoztak, és a hídhoz tartozó néhány hajók a víz által egész *Sandhoffenig* le-ragadtattak; mellyhez-képpést tehát a híd több részének is el kellett venni bontattatni és hordattatni, már ekkor a *Rénuson* túl lévő sántzainkal való minden további közösülésre, tsupán csak, az által-meg-által járó hidas-hajó maradtott vala hátra. „

„Mihellyest az ellenség ezen környüállásunkat észébe vette, egyszeriben azt kívánta, hogy a *Rénuson* túl lévő sántzokban lévő minden mi örző seregeink magokat adgyák-meg hadi fogságra, és minden ágyuzó készülleteiket, muntziójokat, és magazinjaikat is a *Frantziáknak* által botsátván, a magok minden tulsó erőfsegeikből ilyen módon takarod.

rodgyanak-ki. A' Frantziáknak ezen kivánságát a' miéink néhány ízben viszsa vetették, noha ők azzal fenyegetőztenek, hogy ha kivánságok bé nem töltetik, tehát 40 ezer emberek fognak sántzainkra rohani, és a' városra magára (*Manheimra*), egyszeriben 150 vár-törő nehéz ágyuk fogják a' tüzelést elkezdni. Végre estve felé az ellenségnek *Hendelet* nevü Generál Adjutántya a' Capitulátziónak bé-végzésére telyes hatalommal ismét által küldtetett: hanem az ő fel-tételei most is tsak olyanok vóltanak, hogy a' miéink azokat egyenesen el nem fogadván, 23-dikban, viszsa küldötték, és tsak olyan fel-tételek alatt ígérték, hogy a' magok sántzaikat oda fogják hagyni; ha mind ezek a' sántzok minden ezek ellen készítettett Frantzia föld várakkal együtt széljel tépetnek, ha a' mi örző seregünknek, minden ágyuzó készületeivei egyetemben egész szabadsággal el menni, meg-engedtetik: *Manheim* városának pedig megígértetik, hogy ezen egész háboru alatt, több ágyulövés reá nem fog tétettetni. „

„ Ezen fel-tételek nem tettetnek az ellenségnek: ő tehát *Déc.* 24-dikére virradó éjtzaka, valamint minden sántzainkra, így szintén *Manheim* városára is, a' kemény ágyuzást és Bombi-hányást elkezdte. Az ő tüze a' mi sántzainknak nem sok kárt tett ugyan, hanem annál keményebben dolgozott a' városban, a' hol sok házak meg-károsítottak. A' Frantziák a' magok keményebb tüzeket, a' városnak a' *Rénus* felé nyiló, úgy nevezett *Rénusi* kapujára, és a' *Rénuson* keresztül-kasúl járó hajókra igazították: hanem a' miéinktől ők is hathatós feleleteket kaptanak. „

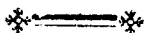
„ Egy Kaszármánkban is gyulást okozott az ellenség Bombija; hanem hamar meg-óltatott. Azonban a' millyen meg-szakadás nélkül ezen ágyuzás egész dél-utánni 4 oráig tartott: éppen illyen ditséretre méltó vólt ezen egész idő alatt, valamint a' Ts. Királyi, *Bavariai*, *Palatinátusi*, és *Zweybrücki* seregeknek meg-rettenthetetlensége, így szin-

tén a' *Manheimi* lakosoknak tsendes és jó rendű magok-viselete is.,,

„El-tsendesedvén dél-utánni 4 óraker a' *Frantziák'* tüze, az ő *Adjutántyok Hendelet* ujra által jött a' fel-kéréssel, mellyhez már most azt a' meghatározott fenyegetődzést is hozzá tette, hogy, ha a' miéink az ő kívánságának eleget nem tesznek, tehát a' *Frantzia* seregek haladék nélkül uj új égető *Batterie*kről kezdenek *Manheimra* tüzelni.,,

„Meg-győzöttetődvén a' miéink a' felöll, hogy a' túl lévő (sokszor említett) sántzoknak további meg-tartása által is *Manheim* várossának öfzve-rontattatását meg nem lehetne gátolni, sőt hogy magok ezen mi túl lévő sántzaink is, minden *Kazamatták* nélkül valók, s-rész szerént csak tsupa földből készültek lévén, végre magokat az ellenségnek csak ugyan fel-adni kéntelenítettni fognának, a' midőn ofztán az egész őrző sereg, a' sántzokban lévő minden ágyuzó készülletekkel együtt, ezen sántzok' további oltalmazásának egy jól meg nem gondolásból szármozó áldozattyává lenne, de továbbá, *Déc. 25-dikére* virrádo éjtzaka az idő is annyira el-hidegülvén, hogy a' *Rénuson* való által-hajózásnak, következés-képpen a' tulsó sántzokkal való közösülésnek egész félbe-szakadását, előre látni lehetne: — mind ezekre való nézve, és abból a' tekintetből is, hogy ezen *Válofztó* *Fejedelmi* lakó város *Manheim*, mellynek lakosai mind ez ideig olly jó indulatot mutattanak, a' különben el-kerülhetetlen öfzve-rontattástól meg-mendődgyék, s-hogy a' tulsó sántzokban lévő őrző seregeink-is, vagy az éhségnek, vagy pedig egy motskos fogságnak ki ne tétetődgyenek, abban egyeztenek-meg a' miéink az ellenséggel, hogy néki a' nevezett sántzokat — olyan fel-tétel alatt, hogy azok széllyel hányattafsanak, s-hogy ezen háboru alatt a' *Frantziák'* a' *Rénus'* bal partyaról *Manheimra* többet ágyuzni nem fognak, *Décember'* 25-dikén délben, mind azokkal a' dolgokkal együtt, a' mik ebben az orában a' sántzokban találtak — által adgyák. Így tehát az egész őrző sereg,
min-

minden ágyuzó készületivel együtt, azzal az örvendetes belső meg-győződéssel tartatott-meg, hogy *Manheim* városa és ennek tulajdon javai fel nem áldoztatódtak. „

„A' *Palatinatusi* és *Bavariai* seregek tsak 3 hafzon vehetetlen és el-hozni sem érdeimes vas ágyukat és 2 vas *Haubitzok*at hagytanak túl a' fántzokban. Az *Ausriai* seregek' vesztése itt, 24-dikre virradó éjtzaka és dél utánni 4 óráig, 7 hóltakból, és 13 meg-sebefsedettkéből állott. A' többi egyesült seregek vesztése is egy ennyire megyen. „

„Ezen Udvari hir-adásban le vagynak továbbá, a' *Maintz* alatt *Déc.* 14-dikén és 15-dikén történt portazások irva: de mind ezeket már a' *Maintzi* levelekből a' múlt *Posta*-napon bővön le-irtuk.

A' több hadi hir-adásokat a' *Rénus* mellett le egéfsz a' *Szövetséges Belga* határolig, most is könnyen el-halgathattuk. Még eddig *Hollandia* felől is, nem történetekről, hanem tsak nagy következéseket szülhető készületekről tudósíttatunk. — Gróf *Klerfe* azt írja a' maga fő hadi szállásáról *Mühlheim*ből *Déc.* 18-dikán: — „hogy Báró *Alvintzi*, a' ki a' *Hollandiának* fedezésire rendeltetett Ts. Királyi seregekkel *Arnheim* és *Wagninge* között fekszik, az *Anglus* és *Hannoveranus* egyesült seregeknél lévő *Lovas Generál Gróf Walmodennek* és az *Orániai Friedrich* Hertzegnek igen sürgető kívánságokra, az el-lenség nagy erővel való elő-nyomulásának annál bátor-ságosabb el-gátolására, 6 *Batalionok*at küldött segítségül: a' melly 6 *Batalionok*nak helyibe Gróf *Klerfe*, a' maga vezérlése alatt lévő tábortól, ugyan anynyi *Batalionok*at szállított lejjebb a' *Weseli* és *Emmerichi* vidékeknek fedezésire. „

A' *Hágai* levelek így irnak: — „A' *Frantziák* még meg nem szüntenek az ugy nevezett *Bommel* szigetire való által rontást próbálgatni, noha még eddig mindenkor vízfzva verettettek. Az ő főbb tzéljök *St. Andre* várára, ezen szigetnek költségére, vagyon in-téz-

téztetve. — Az *Anglus* és *Hannoveránus* egyesült seregeknek egyik szárnyát *Generál Harcourt*, a' másikat *Gróf Walmóden* vezéreli.

A' 30 ezer fejből álló Ts. Királyi fereg a' *Báró Alvintzi* vezérlése alatt, többire majd mind megérkezett már a' *Szövetséges Belga* határokra, és *Emmericht*ől fogva, *Arnheim* s-*Doesburg* felé terjed-ki. *B. Alvintzi* maga *Arnheimban* vagyon azért, hogy itt *Gróf Wallmodennel* egyet értsen a' felől, hogy a' *Frantziákat*, a' kik a' *Rénnon* minden módon keresztül akarnak rontani, ezen tzeljokban megakadályoztathassák.

Heusden várossának lakosai egy kérő levelet adtanak-bé a' *Szövetséges Belga* tartományok' *Rengyeihez*, azt kívánván ezektől, hogy, mivel a' *Mosa* vize mellett lévő nagy töltésnek ki-jukasztása által, valamint a' *Frantziák*, úgy maga ezen város is igen nagy kárt fogna vallani, erre való nézve engedgyék-meg a' *Rendek*, hadd küldhessen a' város egy *Követséget* a' *Frantzia* vezérhez, s-hadd mehesse ezzel olyan egyezésre, hogy a' nevezett nagy töltés tartatassék-meg ép állapotban. Nem állottanak reá a' *Hollandus Rendek Heusden* várossának kívánságára.

A' *Mástricht* várossát oda hagyott lakosok közül, sokan térnek ismét haza: de sokan küldenek csak bizonyság leveleket is vizsgálva, azt akarván azok által a' *Frantzia* *Generálisoknak*, a' kik a' haza nem menő lakosokat jószágaiknak el-foglalásával fenyegetik, meg-bizonyítani, hogy ők vizsgálva akartanak menni, de a' *Hollandus Rendektől* a' haza-menetelre nem kaptanak pafsuft.

Bréda felől úgy írnak, hogy *Pischegrü* oda a' táborba már meg-érkezett, és a' várnak ostromához készül fogni. — *Bergen-op-Zoom* alatt 1000 *Frantziák* egy nagy *recognoscérozáft* tettek *Déc. 7-dikén* nagy ágyuzás között. A' *Frantzia* *Vadászok* egész a' *Glabikig* elő-nyomultak vólt.

A n g l i a.

Az újabb *Amerikai* levelek szerént, nem 1100, hanem csak 400 *Anglusok* kéntelenítettének volt magokat a' *Frantziáknak* fogságra fel-adni, a' több *Anglus* seregek pedig ezen szigeten, egy *Charles* nevű erőtségben tartózkodának, és *Europából* magoknak segítséget kértek: hanem ez a' segítség olyan hamar meg nem érkezhett, úgy itélnek, hogy az egész szigettel együtt az után, az említett *Anglus* seregek is, fel-adták *Charles* várában magokat.

Mi legyen a' fundamentoma a' *Frantzia* fegyverek' ilyen szerentséjinek ezen *Amerikai* szigetekben, így írnak rólla egy *Amerikai* levélben: — „Az öreg *Rochambeau*' fia *Frantzia* Generál *Rochambeau*, a' ki *Martinique* szigetének egy darabig valóarigenújó oltalmazása után az végre az *Anglusoknak* csak ugyan által adni kéntelenített volt, az óltától fogva *Északi Amerikában* tartózkodik, és a' *Frantzia* seregeknek elő felé való lépéseiket innen igazgattya. Az *Anglusok* által azon szigetekről el-kergettetett vagy onnan önként *Amerikába* által szaladott *Republikánusok* öfzve szedi, és 20-fzan, 30-tzan, s-40-nenként a' *Neutrális* hajókon, a' szigeteknek azon fzegelettyeikre, a' mellyek még a' *Frantziák*' birtokaikban vagynak, visszfa szállittgattya. Az *Anglusok* ellenben a' szokatlan ég-allya, a' betegségek, és az oltalmazást kívánó posztoknak sokasága miatt, sohol elégséges számmal nem lehetvén, a' *Frantziák* töllök az ő posztyaikat, egyiket a' másik után, visszfa vefzik. Azt is gyanittyák, hogy az öreg *Rochambeau*, a' ki *Párisban*, a' *Köz-jóra* ügyelő és a' hadi dolgokat igazgató *Commissióknak* vigyázattya alatt, hadi plánumokon dolgozik, innen tanátsolja a' fiát az ifjú *Rochambeaut*, *Amerikában*, a' lévén igyekezete az öregnek, hogy a' fia' hitelit a' *Frantzia* Nemzet előtt, a' mellyben ez *Martinique* szigetének által-adása tsonkaságot ejtett volt, új érdemek által így igazította helyre.

A' *Thelwall* procefsufjáról az elő-hozattathatóbb nevezetesebbetske jegyzések, a' *Londoni* levelekben ezek: — “

„Az ellene elő-állítottatott Tanuk között nevezetesebben egy *Taylor* nevü vólt az, a' ki valósággal kemény dolgokkal vádolta *Thelwallt*, a' melly ő vádgyának ereje abban állott, hogy *Thelwall* az *Anglus* Király és *Constitutio* ellen igen vétkes és halált érdemlő szavakra fokadott légyen a' Klúbban. — A' *Thelwall* Prokátorai, az által igyekeztek a' *Taylor* vallás-tételinek hiteleségét gyengíteni: hogy ő tsak mint *Spion*, úgy elegyítette légyen magát halgatózni a' *Thelwall* társaságába: s-hogy néki, mint különben is hite-szegett embernek szavai, telyefséggel hitelt nem érdemelnének. A' mint hogy, éppen ezen *Taylor* az az ember, a' ki tsak a' napokban győzet-tetett-meg törvényesen a' felöll, hogy a' maga második feleségét még az első feleségének életében vette-el: mellynek alkalmatofságával tehát le kellett a' hitet tenni a' felöll, hogy nintsen más felesége; a' melly hitefzegettségiért 14 napi tönlettel meg is büntetett. „

„Az után *Erskine* állott-fel, a' ki is (így írnak a' külső levelek) a' maga *Clientsinek* oltalmazására elmondott beszédgyében annyira el-ragadódott, hogy azt tsak summáson sem lehetne egészízen le-írni. Az ő beszédgyinek fontosabb veleje oda ment-ki, hogy *Thelwall* a' már bünteleneknek taláztatott több fogjokkal olly szorofs egybe-köttetetésben vagyon, hogy vagy ötet is büntelennek kell ítélni, vagy pedig azokat, a' kik már egyfzer szabadon batsáttattak, ismét, mint árulókat, az ítélő-szék' elébe kell állítani. — „Az *Anglus törvény* (mond *Erskine*) olyan meghatározott természetü, hogy még tsak egy haja-szála se görbittetik-meg fenkinek, ha különben ő a' leg nagyobb gonofztevő is, ha tsak az a' bűn, a' mellyel vádoltatik, ellene egészízen meg nem bizonyíttathatik. Ha én azzal vádoltatom, hogy egy *tehenet* loptam, és az Examenben ki-jön, hogy nem tehenet, hanem lo-

lovat loptam : így nékem a' vád áll fel kell oldoztatódnom, és a' törvény kéntelen engemet más úton meg-keresni. "

Frantzia Ország.

Carrier, Grandmaison, és Pinárd, Déc. 17-dikén halálra sentenziáztatódván, még az nap dél-utánni 4 órákor nyaktilóztatának.

Német Ország.

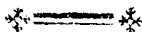
Régenzburgból Déc. 14-dikén. — „A' Német *Rendek* Követtjeinek 5-dik Decemberi gyűléseken, a' békefégről való tanátskozásban, tsak egyedül a' *Hannoverai* Válofztó Fejedelmi Követ mondott a' békéllésnek egyenesen ellene. Az *Austriai* és *Tsch* Válofztó Fejedelmi Követek *Dec.* 19-dikére halálfztották volt a' *Voxolást*. A' *Conclusum* 22-dikben esett-meg. — A' többek között, a' mai idő-beli környüállásokhoz képeft, igen illendőnek iratik lenni az *Augsburgi* Püspöki Követ *Voxolása*, a' ki által a' *Trieri* Válofztó Fejedelem, mint *Augsburgi* Fejedelmi Püspök, így jelentette-ki magát: — „

„A' köttetendő békefégről meg kell azt tsak ugyan jegyezni, hogy Frantzia országban még mind tsak a' *Revolutzionális* országlás' formája áll fenn, s-úgy látzik, hogy még maga a' Frantzia Német is valamely bizonyos országlás-formája felöll, még meg nem határozta magát: lehetne tehát tartani tölle, hogy a' mostani országló-fzék nállok, a' belső egyenetlenségek által, előbb vagy későbbre, fel-forgatódnék, és az annak helyébe fel-állandó valami más Hatalom által, a' békeféges kötés, (ha t. i. az most tökéletességre találna menni), ismét mint a' régi, fel-bontatódhatnék, éppen úgy, mint az 1790 és 1791-beli *Constitutio*, a' melly minden külső Üdvaroknál körönsegefsé téttetett volt, még is fel bontatott, és semmivé téttetett. Mellyhez-képpeft a' mostani állapotban, hogy ismét hasonló környüállások ne forduljanak elő, igen fizeses vigyázás kívántatik. s. a. t. "

B é t s.

A' Magyar Nemes K. Test örzö Sereg közzé a' napokban ezen Urakat méltóztatott ö Felfége kegyelmesen ki-nevezni: *Vakanovits* Pál, *Benkovits* József,

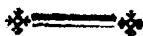
Ta-

Takáts Mihály, Puky Péter, és Emmanuel György Urakat. Ezen utól neveztetett Emmánuel Hadnagy Ur, születésire nézve *Verschizről* a' Bánátból való. Az utolsó Török háborúban, mint Kadét szolgált a' *Splényi* Nemes Magyar gyalog Regementyében; a' mostani Frantzia háborúba pedig a' *Serviai* szabad lovas seregnél mutatta vitézfégének Jeleit, a' minthogy első ízben 8 ötet körül vett Frantziákat vágott-le, annakutána a' *Printz Conde* Corpufának egy Fő Tisztjét az ellenség' kezéből vett-ki, mázszor ismét 2 ágyut vett-el az ellenségtől, mely vitézfégeiért egy nagy arany *Monétát* nyert. Három veszedelmes Sebet kapott, mellyekért a' *Heidelbergai* fő Qvartélyból mint egészsz *Invalidus* el-botsfáttatott. Innen haza ment, és a' *Mehádiai* fürdőbe annyira ki-gyógyította magát, hogy *Bétshe* a' Felféghez való fel jövetelével; elő-adván Allapotját, ö Felfége, meg-esmerte érde-meit, és azokat, különös parantfolattya által, ezen Test-örzői rangal 's hivatallal jutalmaztatta-meg.

Magyar Ország.

Eperjesről Déc. 23-dikán. — „*Sáros Vármegyéből* ezekkel az ujjságokkal szolgálhatok a' *Merkurius'* érdemes Olvasóinak. T. Komlós - Keresztesi *Fejérvári Károly* Ur, a' ki ezen Vármegyének egy igaz Birája, és a' Keresztyén Vallásnak egy hiv, és szorgalmatos védelmezője volt, ezen folyó Hónapnak 6-dik napján életének 51-dik esztendejében meg-halálozott. — Szép régi irások (mellyek a' Tudósoknak a' *Históriák'* irásában néha jó hasznot tehetnek, más több régi editziojú könyvekkel együtt maradtak az ő nagy és hires *Bibliothékájában*. — Szán útunk már vagyon, mert minek-utánna Septembertől fogva egész December' 13-dik napjáig sárt eleget gázoltunk volna, 20-dikban olyan nagy hó esett, hogy a' Falusiak egy helységből a' másikba által nem mehettek — Itt az emberek közt a' Hurut igen uralkodik; tulajdonitják ezt némelylek a' difznó-hus evésnek, mellyel jól meg-rakván hasokat, az után magokat meg-hűtvén belé esnek. — *Hanusfaln* körül a' Falukon kezdődött volt

a' parasztok' házaiknak tisztátalanul való tartások miatt (mert többnyire bornyaikkal, malattzaikkal és más marhájokkal laknak egy szobába) egy Kárbunkulus nevü nyavalya, a' melly csak egy pattanásból áll ugyan, de a' melly pattanás, ha jókor ki nem sütik, tehát az embernek egész testét öfzve dagasztja, és huszon négy óra' alatt a' pattanásnak támadása után az embert meg-fojtja. — (Itt a' parasztok jól megmelegített pipával szokták ki-sütöni.)

Debreczen 20-dik Dec. A' mi Magistrátusunknak, és úgy nevezetett Communitásunknak régtől fogva nagy nyughatatlanságok közt várt Szék-ujjítása, a' közelebb múlt Nov. 4-dik és 5-dik napjain, Ő Felségének különös Királyi kegyelmes rendeléséből, Királyi Tanácsos T. Geötz Ferentz Urnak Elölülése alatt, Isten jó voltából, szépen, tsendesen, és majd nem is reménylett egyefséggel véghez ment. Adták ugyan magokat bizonyos hivatal eránt némelly nehézségek elő; de azok a' Magistrátusnak, és Communitásnak szava, s-a' Ts. Királyi Commissárius Urnak bölts intézetei által szépen el-igazítottak. A' nevezett Királyi Commissárius Ur mind az egész szék-ujjításban, mind pedig a' több reá bizott, s-ezen várost illető közönséges dolgoknak folytatásában iten majd egész hat hetekig mulatván, az alatt sok jeit adta esmeretes böltsességének és egyenességének. A' mostani Magistrátusbeli Tisztviselő Urak ezek. Fő Biró — Szombathy István. Tanácsbeliek, vagy szenátorok: Meszéna Sándor, Mihálykály János, Vadász László, Petrótzy Ignätz, Kuzmits József, Domokos Imre, Simonffy Samuel, Dömsödy Sámuel, Tikos István, Sarai Szabó István, Bartz János, és Margitai György Urak. — Ezen két utólok, a' nem régiben meg-holt Hatvany Mihály, és Mihályfalvi István Urak helyett most választattak. Notáriusok: Büszürményi Pál, Komáromy György, Kaszonyi János. Fürmendernek most választott Komáromy Mihály Ur. A' Communitásba, az el-hölök helyett, 17-ten választattak. — Az ide való Ref

Collégiumban a' Hiftóriának, a' Deák és Görög Litéráturának ez előtt mint egy két Hónappal haza érkezett nagy reménységű ujj Profefsora *Budai Esaiás* Ur a' múlt Nov. 20-dik napján, mind két Valláson s-Renden lévő sok Uri Halgatók' jelen létében igen szép és fontos Deák beszéddel bé-köfzöntött, s-az ólta egész ditsérettel és kedvesféggel folytattya hivatalát. Ugyan tsak azon Collégiumban a' mált héten három nap a' Deák' Ifjuságnak Examene volt, és mind a' Theologiából, *Szilágyi Gábor* Ur Profefsorsága alatt, mind a' *Zsidó* és *Arabs* nyelvekből, nevezetessen az *Alkoránból Kotsy István* Ur Profefsorsága alatt, mind pedig a' Philosophiából, Deák Ifjú *Nagy Sámuel* taníttása alatt (Philosophiának most rendes Professora nem lévén) szép és ditséretes előmenetelt mutattak. A' Hiftoriából Examen most nem kívántatott. — Nállunk ezen hónapnak egész 13-dik napjáig lágy, engedelmes, kövér idők jártak, ezen a' héten igen keményen meg-fagyott, már majd harmad napja, hogy mindég esik a' nagy hó; ez ugyan a' száraz földre igen szükséges; de a' Marhás gazdákat nagy gopdal tölti el, mert a' takarmány olly felette szük, hogy a' mi kevés van, hat annyi árron is el-kél, mint mászor, és ha illyen havas tél talál lenni, sokaknak egy harmad részire a' télnek sem fog elég lenni.

* * *

N.B. Az ujjság-boritékoknak jobb rendbe való fzedődhetések végett, még vagy két Posta- napon tsak a' tavalyi boriték alatt fog repülni a' *Merkurius*. — Az idén jobb rendet fog a' repülésben tartani, mint tavaly. — A' kiknek a' *Merkuriusnak* kezdetitől fogva, akar tsak egy néhány Arkusok, akar pedig ha mind is, hibáznak, és érlemes Olvasóimnak kívántatnak, parantsoljanak; mert a' le-küldésekre fizivesen fogok módot keresni.

P. D.